

Et yderligere bidrag til at forklare væksten i overførselsindkomsterne er, at de forbedrede ordninger i sig selv kan have været medvirkende til at skabe *udgiftskrævende adfærd* i samfundet. Den adfærdsmæssige tilpasning til de ændrede regler skønnes at have bidraget med i størrelsesordenen 3/4 pct. af den samlede udgiftspres.

Der sker erfaringsmæssigt en tilpasning til ændringer i tildelings- og udmålingsregler, hver gang der indføres nye regler. Dette gælder f.eks. på boligområdet, hvor de stigende udgifter til boligydelse til pensionister også er et udtryk for en stigende boligstandard for denne gruppe.

Inden for kontanthjælpsområdet er der tegn på, at det særligt blandt de helt unge i højere grad er blevet alment udbredt at modtage kontanthjælp. En stikprøveundersøgelse i 1989 viser således, at i størrelsesordenen 14 pct. af en årgang, der forlader en ungdomsuddannelse, modtager kontanthjælp umiddelbart efter uddannelsens afslutning.

Udviklingen i overførselsindkomsterne i 1990'erne

Det forventes, at udgiftspresset på overførselsindkomsterne i 1990'erne vil falde til ca. 1 pct. svarende til en vækst på ca. 1,5 mia.kr. årligt.

Skønnet, som belyses nærmere i Finansministeriets publikation "Udgiftsanalyser 1990 - de offentlige udgifters vækst og fordeling", forudsætter, at bidraget til realvæksten fra konjunkturerne dæmpes væsentligt eller forsvinder, at der ikke gennemføres udgiftskrævende reformer samt at det demografisk betingede pres aftager til ca. 1/4 pct.

Under ovennævnte - gunstige - forudsætninger vil blot det at holde overførselsindkomsterne på et uændret realt niveau kræve årlige besparelser på ca. 1,5 mia.kr. Hvis der yderligere skal være plads til udgiftskrævende regelændringer - som i 1980'erne - vokser sparekravet til det dobbelte, ca. 3 mia.kr. årligt.

Indkomstoverførsler og den økonomiske politik

Ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel er det uhensigtsmæssigt, at indkomstoverførslerne næsten udelukkende anvendes til passivt at kompensere for indkomsttab. Indkomstoverførslerne ydes derimod kun i beskedent omfang i kombination med foranstaltninger, der er rettet mod at bringe modtagerne i stand til at forsørge sig selv.

Af de samlede udgifter, der anvendtes til ledige under 60 år i 1989 - ca. 40 mia.kr. - var det således kun i størrelsesordenen 20 pct., der anvendtes til aktiverende foranstaltninger, mens 80 pct. vedrørte passiv forsørgelse. En sådan fordeling af ressourceanvendelsen er samfundsøkonomisk uhensigtsmæssig af flere årsager.